

*Б. П. Адамик, канд. екон. наук, доц.,
Тернопільський національний економічний університет*

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Зазвичай в умовах стабільно працюючої банківської системи, коли банки не мають суттєвих складнощів у своїй діяльності, системі банківського регулювання і нагляду не приділяють значної уваги чи особливого значення. Проте в періоди, коли виникають труднощі у діяльності великих банків, зазнають краху чи банкрутства окремі банки, а також у період криз значення системи банківського регулювання і нагляду суттєво посилюється і вона стає чи не основною ланкою, що отримує найбільше критики і пропозицій реформування.

Трансформація цілей і режимів державного регулювання банківської сфери відбувається паралельно із трансформацією інституційного забезпечення державного регулювання банківської діяльності, що передбачає існування відповідних економічних інститутів, які на основі чинної в державі нормативно-правової бази та організаційної структури управління застосовують певний інструментарій для ефективного регулювання банківської системи.

На формування інституційного забезпечення регулювання банківської діяльності значний вплив мають як національні, так і глобальні чинники. До основних національних чинників можемо віднести такі: розвиток інститутів фінансової системи держави, зокрема діяльності фінансових посередників (страхових компаній, кредитних спілок, інвестиційних фондів тощо), що також потребують ефективного регулювання; потребу забезпечити стабільність і надійність банківського сектору після кризи; необхідність посилення інституційної, операційної та фінансової незалежності органів регулювання; бажання держави приєднатися до різних міждержавних організацій (Світова організація торгівлі, Європейський Союз, “Група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням доходів – ФАТФ”) та міжнародних угод (“Міжнародної конвергенції щодо вимірювання та вимог до капіталу – Базель II, Базель III”).

Глобальні чинники визначають необхідність державним органам влади брати безпосередню участь у регіональних і міжнародних організаціях. Поява різноманітних регіональних угруповань з наднаціональною системою регулювання (Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Європейський банк реконструкції і розвитку, Світова організація торгівлі) зумовлює потребу в перегляді інституційного забезпечення національної системи регулювання банківської сфери, поповненні національних інститутів у зв'язку з процесами фінансової глобалізації відповідним способом мислення, традиціями регулятивної діяльності, можливостями співпраці й обміну інформацією з міжнародними організаціями тощо.

Процеси фінансової глобалізації зумовлюють необхідність перегляду існуючої системи державного регулювання діяльності банків, здійснення трансформації національної інституційної системи державного регулювання банківської сфери з урахуванням як національних чинників, так і глобальних. Національні органи регулювання повинні забезпечувати ефективне регулювання банківської системи держави і враховувати діяльність ряду міжнародних і регіональних організацій, що володіють власною системою інституційного забезпечення. При цьому трансформація національної системи державного регулювання банківської сфери повинна опиратися на певну теоретичну концепцію – парадигму державного регулювання банківської діяльності, з чітким окресленням цілей, функцій, інструментів та ресурсів, які дозволяють у комплексі реалізувати завдання регулювання банківської діяльності в умовах динамічних змін, що характерні для фінансової системи в період розгортання кризових явищ в економіці.

Адамик, Б.П. Проблеми модернізації інституційного забезпечення державного регулювання банківської діяльності [Текст] / Б.П. Адамик // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27–28 жовтня 2011 р.): у 2-х т. – Суми: УАБС НБУ, 2011. – Т.1. – С. 66-67.